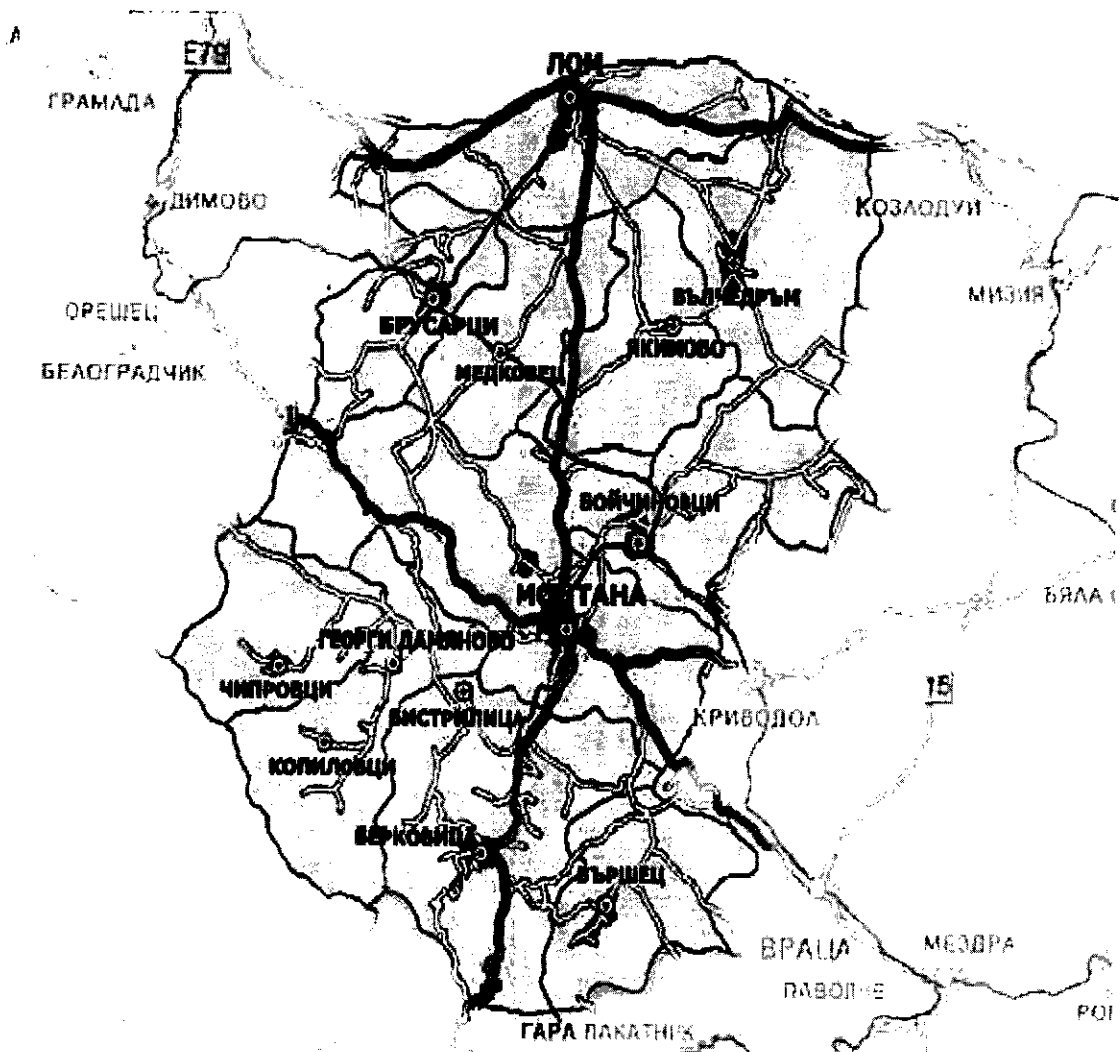
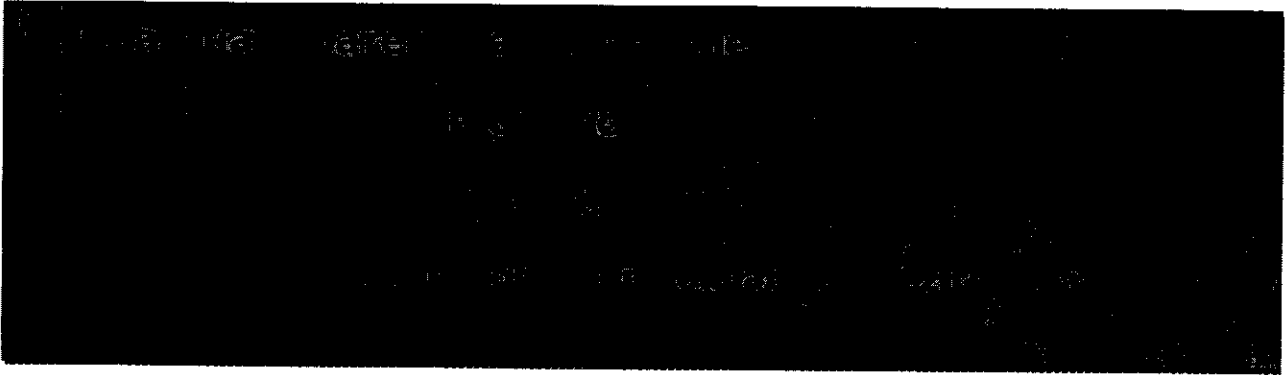

ОДОБРИЛ: Областна комисия по социална политика на област Монтана

Решение №1 от Протокол №1/29.04.2013 г. от заседание на Областна комисия по социална политика на област Монтана

Съдържание

1.	Резюме.....	3
2.	Цели и задачи на мониторинга.....	4
3.	Наблюдавани индикатори.....	4
4.	Документална основа.....	5
5.	Основни методи, приложени в процеса на наблюдението през отчетния период и изготвянето на доклада.....	5
6.	Индикатори, които са наблюдавани (в табличен вид, информация за началните стойности, отчетени стойности, отразяване на тенденциите, съответно към увеличение или намаление).....	5
7.	Общ преглед на напредъка в изпълнението на областната стратегия:	22
1)	Накратко за ситуацията (промени на национално ниво с пряко въздействие върху изпълнението на стратегията, промени в областта).....	22
2)	Оценка на степента на спазване на времевия график – закъснения и причини.	25
3)	Резултати и изводи от мониторинга:	25
8.	Препоръки.	29

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Монтана

Годишен мониторингов доклад за 2012 година

1. Резюме

Настоящият годишен мониторингов доклад за област Монтана е етап от процеса на стратегическо планиране и развиване на социалните услуги, заложен в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Монтана /2011-2015/.

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Монтана (2011 – 2015 г.) е разработена като секторна политика в област Монтана, приета е от Областния съвет за развитие на заседание, проведено на 29.10.2010 г., съгласувана е с директора на Регионална дирекция „Социално подпомагане“ – Монтана и е утвърдена от Областния управител на областта със Заповед № ВД-132/16.11.2010 г.

Стратегията е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Монтана – областна администрация, общински администрации и съвети, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО).

В географско отношение Стратегията покрива всички общини на територията на област Монтана. Тя е основа за разработване на общинските стратегии за развитие на социалните услуги в областта. През 2011 г. с решения на Общинските съвети са приети общинските стратегии на всички общини от областта, както и годишните планове към тях.

Областната стратегия за социалните услуги цели да превърне **област Монтана в регион с модерни, разнообразни и достъпни социални услуги, отговарящи на потребностите на хората и общностите в риск и допринасящи за тяхната пълноценна реализация и повишено качество на живот.**

Приоритетните направления, общите и специфичните цели на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и въз основа на заключенията и препоръките от направеното проучване и цялостен анализ на ситуацията в област Монтана. Основните приоритетни направления са:

- ◎ **Приоритетно направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация**
- ◎ **Приоритетно направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа**
- ◎ **Приоритетно направление 3: Развитие на капацитета за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги**
- ◎ **Приоритетно направление 4: Развитие на междусекторни и междубщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги**

Стратегията представлява отворен и гъвкав документ, подлежащ на усъвършенстване и допълнение. Чрез него се дава възможност за поглед в бъдещето и полагане основите на желаното развитие на област Монтана в областта на социалната сфера.

Като основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за планирането на нови оперативни задачи ще бъдат ползвани резултатите от мониторинга на изпълнението на стратегическия документ.

2. Цели и задачи на мониторинга

Основната цел на мониторинга е да се направи оценка на постигнатите резултати в съответствие с предварително поставените цели. С помощта на мониторинга по-ясно се идентифицират потенциалните пречки в реализирането на социалната стратегия, както и се създават възможности за изработване на конкретни механизми за тяхното преодоляване. Мониторингът се извършва, за да подпомогне процеса на управление на стратегията.

Основна задача на мониторинга е да се следи и измерва постигането на заложените цели и ефективността на стратегията в хода на нейната реализация. В резултат на осъществявания мониторинг могат да се направят своевременни корекции в начина на изпълнение на стратегическия документ.

Конкретните задачи на мониторинга са:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за промените в процесите, които се наблюдават;
2. Да обезпечи текущ мониторинг в процеса на реализиране на планираните конкретни дейности при изпълнението на стратегията;
3. Да се осигури необходимата информация за провеждането на комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на стратегията от гледна точка на целевите групи;
4. Да осигури системното/периодичното актуализиране на стратегията;
5. Проверка и гарантиране на стриктното спазване на правилата и процедурите, регламентирани от действащите нормативни документи;
6. Обезпечаване на своевременна идентификация на потенциалните проблеми и трудности в реализирането на стратегията и изготвянето на корективни мерки;
7. Улесняване вземането на решения чрез предложения, препоръки и корективни мерки;
8. Допринасяне за устойчивостта на резултатите и въздействието от стратегията и идентифициране на най-добрите практики с цел тяхното разпространение, така че да се гарантира по-широко, обхватно въздействие.

Основната цел на извършеното наблюдение за област Монтана през 2012г. е да оцени постигнатия напредък по две ключови приоритетни направления на Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011-2015) - Област Монтана:

- ◎ **Приоритетно направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация**
- ◎ **Приоритетно направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа**

3. Наблюдавани индикатори.

Индикаторите, които са наблюдавани в настоящия годишен мониторингов доклад за област Монтана са както следва:

- Базови индикатори за въздействието на Стратегията и постигнатата промяна в ситуацията;
- Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията;
- Преки резултати/индикатори за изпълнението на планираните дейности.

4. Документална основа.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги в Област Монтана (2011-2015) - приета на заседание на Областния съвет за развитие на 29.10.2010г.

Заповед № РД-22-28/10.04.2012 г. на Областния управител за поименния състав на Звеното за мониторинг и оценка. В основния екип на звеното влизат представители на Областна администрация, Регионалната дирекция „Социално подпомагане“, Държавна агенция за закрила на детето, Регионален инспекторат по образованието, Регионална здравна инспекция и областни координатори по проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище“. В разширения екип са включени представители на общините и на дирекциите „Социално подпомагане“ в област Монтана.

План за действие на Звеното за мониторинг и оценка (2012 – 2013 г.), приет с Решение от Протокол от 27.12.2012 г. за неприсъствено вземане на решение на Звеното.

5. Основни методи, приложени в процеса на наблюдението през отчетния период и изготвянето на доклада.

Информационни карти, попълнени от общинските администрации, директорите на институции, предоставящи социални услуги, дирекции „Социално подпомагане“, потребители на социални услуги, от РИО на МОМН, РЗИ, ДРСЗ и ТП на НОИ, проверки на място, План за действие на Звеното за мониторинг и оценка, Оперативен план с времеви график за изпълнение на Стратегията и Годишните планове на общините, Анализ за степента на готовност на регионално и местно равнище за прилагане на интегриран модел за социално включване на лица от целевата група по операция „Живот в общността“ на територията на област Монтана са основните инструменти (документи) на мониторинга.

6. Индикатори, които са наблюдавани (в табличен вид, информация за началните стойности, отчетени стойности, отразяване на тенденциите, съответно към увеличение или намаление).

Обща цел 1	Създаване на условия за ранна интервенция и предотвратяване на рискове, водещи към социална изолация и изключване на индивиди и групи, включително подкрепа на общности и семейства с деца в риск.	<p>Развита модерна социална политика в подкрепа на рискови семейства и общности в област Монтана в съответствие с националните приоритети за деинституционализация и европейските ценности, измерима чрез:</p> <p>Осигурена подкрепа за поне 30% от уязвимите семейства и деца в ЦОП в област Монтана;</p> <p>Поне 30% от уязвимите семейства и деца обхванати в комплексна програма за ранно детско развитие в цялата област Монтана;</p> <p>Оказана подкрепа /създадени условия за подобрена родителска грижа за 600-700 деца годишно в област Монтана (от 2012 г.);</p> <p>Постигнато намаляване с 20% на децата, настанени извън семейството си;</p>	<p>ЦОП – Монтана – годишно 200 потребители;</p> <p>Заложено разкриване в ОСРСУ на Център за ранна интервенция и превенция</p> <p>През 2009 г. с месечни социални помощи по чл. 9 от ППЗСП са подпомогнати – 4650 лица и семейства; като част от мерките за „Закрила на детето“ през 2009 г. е оказана финансова подкрепа на 268 семейства. С еднократна помощ за първокласници са подпомогнати – 754 деца; За отоплителния период 2008/2009 г. на 12 266 лица и семейства са получили целеви помощи.</p> <p>Заложено разкриване на Звено „Майка и бебе“ – през 2009 г. – 16 деца, изоставени деца на ниво родилен дом;</p>	<p>ЦОП – Монтана – годишно 255 потребители; Няма разкрити ЦОП в община Берковица.</p> <p>Не е разкрит ЦРИП</p> <p>През 2012 г. с месечни социални помощи по чл. 9 от ППЗСП са подпомогнати 4932 лица и семейства. Еднократни помощи – за 177 семейства. Целеви помощи – за 1206 семейства. По ЗСПД – подкрепени 18994 семейства. С еднократна целева помощ за ученици са подпомогнати 969 деца. За отоплителен сезон 2012/2013 г. 9120 лица и семейства са получили целева помощ за отопление.</p> <p>Към момента няма разкрито Звено „Майка и бебе“.</p>
-------------------	--	--	--	---

		<p>Намаление със 70% на децата в риск от отпадане от училище;</p> <p>Постигната степен на адаптиране на средата към нуждите на хората с увреждания (в зависимост от специфичната ситуация във всяка от 11-те общини);</p> <p>Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на 20% от хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;</p>	<p>Планирано разкриване на Център за превенция на отпадане от училище в гр. Монтана; планирано разкриване на Консултативно-превантивен център за работа с деца с отклоняващо се поведение – гр. Монтана; В края на учебната 209/2010 г. – 295 ученика са отпаднали от училище;</p> <p>Разширяване обхвата на ЦСРИ – Лом – през 2009 г. – 40 места ЦСРИ – Берковица, Вълчедръм, 2 ЦСРИ – община Монтана;</p> <p>ЗЖ за ХУ – Берковица, ДЦ за ВУУ – Монтана – капацитет 12 места; домашен социален патронаж – към юни 2010 г. – 1622 ползватели; НП „Асистенти на хората с увреждания“ към м. юни 2010г. – 149 ползватели;</p>	<p>На територията на област Монтана има 2 Помощни училища, чиито мобилни екипи посещават на място СИ за деца с увреждания.</p> <p>Двата планирани центъра не са разкрити през 2012г. 124 деца са отпаднали от училище или съществува сериозен риск за това.</p>	<p>Увеличен е капацитетът на ЦСРИ – Лом от 40 на 60 места. На територията на област Монтана не са разкрити други Центрове за социална рехабилитация и интеграция. Община Вълчедръм участва с проектно предложение по ОПРЧР , операция „Живот в общността“ за разкриване на ЦСРИ за хора със сетивни увреждания – капацитет 20 м.</p> <p>Подпомогнати семейства на инвалиди – 527; Подпомогнати лица с трайно намалена работоспособност – 540, в т.ч. деца с увреждания – 64 На територията на община Берковица функционира Защитено жилище за младежи с умствена изостаналост, с капацитет 8 места.</p>
--	--	---	--	--	---

			<p>ОПРЧР – „Личен асистент“ – 2010 г. – 180 лица и деца, ползватели; НП „Социални услуги в семейна среда“ – 2009 г. – 228 потребители по дейност „Домашен помощник“ и 10620 потребители по дейност „Домашен социален патронаж“, през 2010 г. програмата не се реализира; За отоплителния период 2008/2009 г. на 12 266 лица и семейства са получили целеви помощи.</p>	<p>На територията на община Монтана продължава да функционира Дневен център за възрастни с умствени увреждания, които е с капацитет 12 места. През годината е бил с надвишен капацитет от 2 места. Услугата Домашен социален патронаж се предоставя във всички общини от област Монтана, като към м. декември 2012 г. се ползва от 1639 лица. Услугата „Личен асистент“ по НП АХУ към края на м. декември се ползва от 166 лица и деца. Услугата „Личен асистент“ по Проект „Подкрепа за достоен живот“ ползват 368 потребители от всички общини. За отоплителен сезон 2012/2013 г. 9120 лица и семейства са получили целева помощ за отопление.</p>
	<p>Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 20% от старите хора в област Монтана с приоритетно обхващане на самотноживеещите в изолирани населени места;</p>		<p>Домашен социален патронаж – към юни 2010 г. – 1622 ползватели; ОПРЧР – „Личен асистент“ – 2010 г. – 180 лица и деца, ползватели; НП „Социални услуги в семейна среда“ – 2009 г. – 228 потребители по дейност „Домашен помощник“ и 10620 потребители по дейност „Домашен социален патронаж“, през 2010 г. програмата не се реализира; ДЦСХ функционира в гр.</p>	

		<p>Предотвратена преждевременна институционализация на поне 100 самотноживеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда;</p>	<p>Монтана, с. Медковец, гр. Лом и с. Ковачица. ; За отоплителния период 2008/2009 г. на 12 266 лица и семейства са получили целеви помощи.</p>	<p>През 2012 г. не са разкривани Дневни центрове за възрастни хора и стари хора. Към края на 2012 г. чакащите за настаняване в ДСХ Берковица са 45 лица; в ДСХ Владимирово – 4 лица и в ДСХ Добри Дол няма чакащи за настаняване лица.</p>
<p>Осигурени нов тип резидентни грижи в среда, близка до домашната, за 40% от нуждаещите се стари хора в област Монтана, които са затруднени да живеят сами.</p>	<p>Предвидено е разкриването на ДЦФХ – гр. Вълчедръм, с. Замфирово, общ. Берковица, гр. Брусарци, гр. Вършец; през 2010 г. в ДСХ гр. Берковица, чакащите за настаняване са 20 лица, в ДСХ, с. Владимирова – няма чакащи, в ДСХ, с. Добри дол, общ. Лом – 7 лица.</p>	<p>Продължава дейността на: Центъра за временно настаняване, гр. Монтана с капацитет 15 места и към м. юни 2010 – 1 настанено лице; на ЦВН, гр. Лом – 15 места и към м. юни 2010 – 6 настанени лица, продължава дейността на ЗЖХУ, гр. Берковица.</p>	<p>Продължават дейността си двата Центъра за временно настаняване в гр. Лом и гр. Монтана към края на 2012 г. в двата центъра са настанени по 8 лица. В Защитеното жилище в гр. Берковица към края на 2012 г. са настанени 7 младежи с умствена изостаналост.</p>	

Обща цел 2	Ускоряване процеса на деинституционализация посредством гарантиране на достъпа до качествени социални услуги в общността.	Постигната качествена промяна в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез рязко увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване на услугите в специализирани институции – съотношение 10:1 на ползвателите в полза на услугите в общността;	Планирано разкриване на нови ЦОП; планирано разкриване на ЦСРИ за деца и младежи през 2015 г. в гр. Монтана и гр. Бойчиновци.	Нама разкрити нови Центрове за обществена подкрепа и ЦСРИ. 61 деца и 351 лица са подали молби за ползване на СУ в общността. Реално социални услуги в общността са ползвали 150 деца и 696 лица през 2012г. В СИ през 2012г-194 деца и лица – 486. Към края на 2012 г. в семейства на роднини и близки са настанени – 217 деца. Към края на 2012 г. в ЦНСТ – Берковица са настанени 16 деца; ЦНСТ – Лом – 9 деца; ЦНСТ Лом – 9 деца; ЦНСТ Г. Геново – 15 деца и ЦНСТ – Монтана – 3 деца; В приемни семейства – настанени 95 деца.Осиновени – 16 деца. ЦНСТ – 51 деца + ЦНСТ - Монтана КРЦ – 10 места 325/70 съотношението е почти 5/1.
Осъществено закриване/трансформиране на всички 5 СИ за деца в област Монтана;	Функциониращи 5 СИ.	Продължават да функционират – ДДЛРГ "Люба Тенева" гр. Берковица с капацитет 35 места; ДДЛРГ "Милосърдие" гр. Лом с капацитет 50 места; ДДЛРГ "Звънче" с. Г. Дамяново с капацитет 48 места. Към края на 2012 г. децата настанени в трите институции са 99. В Дома за медико-социални грижи за деца към края на 2012 г. са настанени 28 деца В ДДМУИ гр. Берковица към края на 2012 г. са настанени 23 деца, в ход е реструктуриране на ДМСГД и ДДМУИ.		
Съотношение 5:1 между децата в алтернативна семейна грижа и децата в резидентна грижа;	През 2010 г. – 193 деца, настанени при близки и роднини; през 2009 г. – 24 деца, настанени в КЦ – Монтана, през 2010 г. в ЦНСТ – Берковица – 15 деца, ЦНСТ – Г. Геново – 15 деца, ЦНСТ – Лом – 9 деца.	Планирано разкриване на нови ЦОП; планирано разкриване на ЦСРИ за деца и младежи през 2015 г. в гр. Монтана и гр. Бойчиновци.		

		<p>Поне 50% от децата в СИ изведени в семейна среда чрез реинтеграция в биологичното или разширено семейство и настаняване в алтернативна семейна грижа;</p> <p>Постигнато намаляване с 90% на децата от област Монтана, отглеждани в СИ;</p>	<p>През 2010 г. – 193 деца, настанени при близки и роднини, 13 деца – осиновени, 14 деца настанени в приемно семейство.</p> <p>През 2010 г. – 210 деца, отглеждани в СИ в област Монтана.</p>	<p>Към края на 2012 г. - 217 деца са настанени в семейства на роднини и близки, 15 деца осиновени в страната и 20 деца осиновени в чужбина. Към края на 2012 г. децата настанени в приемни семейства са 90 /3 в доброволни приемни семейства и 87 в професионални приемни семейства/.</p> <p>Към края на 2012 г. - 150 деца се отглеждат в специализирани институции.</p>
--	--	---	---	---

<p>1.1. Разширяване на мрежата от социални услуги във всички общини в областта за подкрепа на уязвимите семейства и децата за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие</p>	<p>Мярка 1.1.1.1. Предоставяне на подкрепа на уязвимите семейства и деца от област Монтана в Центрове за обществена подкрепа</p> <p>Мярка 1.1.1.2. Превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции</p> <p>Мярка 1.1.1.3. Включване на поне 90% от децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование</p> <p>Мярка 1.1.1.4. Осъществяване на програми за превенция на всички форми на насилие над и от деца в цялата област и подкрепа на жертвите на насилие, експлоатация и трафик</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разкрити 8 нови ЦОП в областта; Увеличен общ капацитет на ЦОП в областта от 70 (2010г.) на 220 (2012г.); Обхванати 220-260 ползватели годишно на услугите в ЦОП към КСУ в Монтана (към 2015г.); Обхванати допълнително 70-90 ползватели годишно от ЦОП в Берковица (от 2012 г.); Обхванати 40-50 ползватели годишно в община Вършец (от 2012 г.); Обхванати 110-120 ползватели годишно в община Лом (2012 г.); Обхванати 40-50 ползватели годишно в община Вълчедръм (от 2012); Обхванати 70-90 ползватели годишно в община Брусарци (от 2012 г.); Обхванати 70-90 ползватели годишно в общините Чипровци и Георги Дамяново (от 2012г.) Обхванати 40-50 ползватели годишно в община Якимово (от 2012); Обхванати 40-50 ползватели годишно в община Медковец (от 2012 г.); Разкрит Център за ранна интервенция и превенция; Разкрито ЗМБ, с капацитет 6; Разкрит Областен център по приемна 	<ul style="list-style-type: none"> Увеличен брой на работещи ЦОП от 1 на 9 в област Монтана; Осигурено обхващане на всички 11 общини в област Монтана със социални услуги за деца и семейства в риск; % обхванати уязвими семейства и деца в програмата за ранно детско развитие; Увеличен общ брой ползватели на услугите в ЦОП в областта от 170-200 годишно (2010) на 480-590 годишно (от 2012г.); Повишен родителски капацитет на 200-220 семейства годишно; Постигнато обхващане в услуги за превенция на 30% от майките /новородените в риск от изоставяне; Намаление с 20% годишно на случаите на изоставяне на деца Осигурено обхващане на 98% от подлежащите деца в задължителен подготвителен клас; Повишена училищна посещаемост с 20% годишно; Намалено отпадане от училище с 20% годишно; Предоставени услуги /подкрепа / реинтеграция за 40% от децата и 	<p>ЦОП – Монтана – годишно 255 потребители; Няма разкрити нови ЦОП. Община Брусарци има подадено проектно предложение, чакащо одобрение за изграждане на ЦОП;</p> <p>В лечебните заведения за болнична помощ с родилни отделения със заповед на изпълнителните директори са въведени Правила за организация и дейности по превенция на изоставянето на деца, в изпълнение разпоредбите на чл. 9 от Наредбата за условията и реда за осъществяване на мерки за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и за тяхната реинтеграция. Определени са стъпките за подаване на сигнал към съответния ОЗД, разписани са отговорностите на всеки член от персонала, определен е състава на екипите за работа по случай.</p> <p>В АГ отделението на областната болница се</p>
---	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • грижа, с капацитет 50 места; • Работеща програма за ранна превенция на изоставянето; • Над 500 деца, обхванати в образователни инициативи, извънкласни и извънучилищни дейности; • Реализирани инициативи и кампании за превенция на насилието и рисковото поведение във всички училища • Разкрит Център за превенция на отпадане от училище, с капацитет 30 места; • Разкрит Консултативно-превантивен център за работа с деца с отклоняващо се поведение, с капацитет 30 места; • Разкрит Кризисен център за жени и деца, жертви на трафик и насилие, с капацитет 20 места 	<p>лицата жертви на насилие, трафик, зависимости, рисково поведение</p>	<p>осигурява участие на социален работник по превенция на изоставянето.</p> <p>Не е разкрит Център за ранна интервенция и превенция /планирано предоставяне на услугата 2014 г./ ;</p> <p>Не е разкрито ЗМБ, с капацитет 6 /планирано предоставяне на услугата 2013 г./;</p> <p>Не е разкрит Областен център по приемна грижа, с капацитет 50 места /планирано предоставяне на услугата 2014 г./;</p> <p>Работеща програма за ранна превенция на изоставянето; Не е разкрит Център за превенция на отпадане от училище, с капацитет 30 места /планирано предоставяне на услугата 2014 г./; Не е разкрит Консултативно-превантивен център за работа с деца с отклоняващо се поведение, с капацитет 30 места /планирано предоставяне на услугата 2014 г./;</p> <p>Не е разкрит Кризисен център за жени и деца, жертви на трафик и насилие, с капацитет 20 места /планирано</p>
--	--	--	---	--

<p>1.2. Създаване на нови социални услуги в общността, които ще развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа</p>	<p>Мярка 1.2.1. Предоставяне на подкрепа на роднините и близките, които са поели грижата за отглеждането и възпитанието на дете</p> <p>Мярка 1.2.2. Широко развитие на приемната грижа и включване по 30 работещи приемни семейства годишно (от 2012 г.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Осигурени достатъчни човешки и други ресурси в ЦОП за пълноценна работа с биологичните и разширените семейства с цел реинтеграция на деца в риск от изоставяне; Развита услуга Приемна грижа на областно ниво с включване на поне 30 приемни семейства годишно (от 2012); Повишена информираност за проблемите на децата в риск 	<ul style="list-style-type: none"> Подобрена резултатност с 20% на услугите за реинтеграция на деца в биологичното семейство; Осъществена мярка за закрила - настаняване при близки и роднини поне за 20% от децата, отделени от биологичното семейство Увеличен брой приемни семейства от 15 (2010) на 150 (2015); Увеличен брой деца, отглеждани в приемни семейства до 200 (през 2015 г.) 	<p>предоставяне на услугата 2014 г./</p> <p>През уч. година 2010/2011 г. – 201 са отпадналите от училище ученици, от тях 65 ученици над 16 години, през уч. година 2011/2012 г. - 199, от тях 79 ученици над 16 години;</p> <p>Към края на 2012 г. – 217 деца са настанени при близки и роднини;</p> <p>Броят на децата, настанени в приемни семейства е 90, или спрямо 2010 г., техният брой се е увеличил с 76.</p> <p>Не е изграден Областен център по приемна грижа /предвидено предоставяне на услугата – 2014 г./.</p>
<p>1.3 Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.</p>	<p>Мярка 1.3.1. Подкрепа към родителите с цел превенция на изоставянето на деца с увреждания и намаляване на настаняването на деца с увреждания в специализирани институции</p>	<ul style="list-style-type: none"> Утвърдена социална услуга Дневен център към ДМСГД в подкрепа на семействата с деца с увреждания с 30 годишно; Продължаване дейността на Дневен център за деца с увреждания с капацитет 36; 70 % от децата с увреждания, обхванати в предучилищна подготовка и образование; 	<ul style="list-style-type: none"> Постигнато обхващане в услуги за ранна интервенция и подкрепа на 80% от случаите на деца с увреждания; Осигурено включващо обучение в масовите училища за поне 70% от децата с увреждания с подкрепата на ресурсни учители Постигната степен на адаптиране на средата към нуждите на децата с увреждания (в зависимост от специфичната 	<p>Дневен център към ДМСГД – за 2012 г. - 1 дете е ползвало услугата;</p> <p>Продължаване дейността на Дневен център за деца с увреждания, с капацитет 36;</p> <p>100% от децата със СОП, обхванати в образование; през 2012 г. броят на ресурсните учители е</p>

			ситуация в 11-те общини)	22+6* (6 са поПРОЕКТ на МОМН - BG051PO00-4.1.07 „ВКЛЮЧАВАЩО ОБУЧЕНИЕ“)
<p>1.4 Осигуряване подкрепа на уязвимите семейства и децата в риск за социално включване, превенция на рисковото поведение и negliжиране на децата.</p>	<p>Мярка 1.4.1. Подкрепа на деца с отклоняващо се поведение, деца с противобществени прояви, деца правонарушители, деца извършители на насилие, деца употребяващи наркотични вещества</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разкрит Консултативно-превантивен център за работа с деца с отклоняващо се поведение в гр.Монтана, с капацитет 30 места 	<ul style="list-style-type: none"> Осигурена подкрепа на поне 70% от децата в риск 	<p>Не е разкрит Консултативно-превантивен център за работа с деца с отклоняващо се поведение в гр. Монтана /планирано предостаяне на услугата 2015 г./ През 2012г. 28 пъти е свикван на местно ниво МДЕ при сигнали за деца в риск.</p>
<p>1.5. Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на включването и реализацията на лицата с увреждания</p>	<p>Мярка 1.5.1. Развиване на ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Монтана</p> <p>Мярка 1.5.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства</p> <p>Мярка 1.5.3. Разкриване на защитени жилища за подкрепа на включването и социалната интеграция на лицата с интелектуални и ментални увреждания</p> <p>Мярка 1.5.4. Развиване на целеви общински</p>	<ul style="list-style-type: none"> Поне 5 действащи ЦСРИ с обхващане на минимум 480-500 пълнолетни ползватели годишно; Увеличен с 35% капацитет на услугите Домашен социален патронаж, ДП, СА, ЛА; Включени допълнителни дейности за помощ в ежедневието на потребителите с увреждания към патронажите; Развитие и предостаяне на общинска услуга специализиран транспорт за хората с увреждания; Поне 5% от хората с увреждания обхванати в програмите на ДБТ за трудово посредничество, достъп до квалификация и заетост Разкрит Дневен център за възрастни с увреждания в гр.Чипровци, с капацитет 40 места; Разкрито защитено жилище за лица с 	<ul style="list-style-type: none"> Осигурена рехабилитация и услуги за 300-350 лица с увреждания средно на година; Осигурени услуги в домашна среда за 30% от хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент; Адаптиране на публичен транспорт в поне 3 общини; Осигурени услуги, дневна грижа и рехабилитация на поне 30% от хората с увреждания; Осигурена резидентна грижа на 30 лица с умствена изостаналост; Осигурена резидентна грижа на 10 лица с деменция; Осигурена резидентна грижа в общността за 30 лица с психични 	<p>Функционира само 1 ЦСРИ в гр. Лом;</p> <p>Към м. юни 2012г на територията на Област Монтана има 134 Лични асистенти;</p> <p>134 от 409 безработни лица с увреждания, наети на работа;</p> <p>Лица с увреждания, ползващи услуги в общността – 398, в т. ч. резидентни услуги 42 при 299 и 11 през 2010 г., от тях, както следва: Лица с умствена изостаналост, ползващи социални услуги в общността – 13; Лица с психични заболявания, ползващи социални услуги в общността – 2; Лица с</p>

<p>1.6. Създаване на социални услуги за подкрепа на социалната интеграция и реализация на младежи, маргинализирани лица, групи, безработни и хора със зависимости и/или, живеещи под прага на бедността</p>	<p>политики/мерки за социално включване на хората с увреждания</p> <p>Мярка 1.5.5. Развиване на услуги за подкрепа и социална интеграция на хора с психични разстройства</p>	<ul style="list-style-type: none"> умствена изостаналост в гр.Монтана, с капацитет 10 места; Разкрито защитено жилище за лица с умствени увреждания в гр.Лом, с капацитет 10 места; Разкрити 2 защитени жилища за лица с деменция в гр.Лом, с капацитети по 15 места; Продължаване и разширяване дейността на Дневен център за възрастни с увреждания в гр.Монтана, с капацитет 24 места; Разкрити 3 защитени жилища за лица с психични разстройства, с общ капацитет 30 места; Разкрит Дневен център за хора с психични проблеми и разстройства с капацитет 20 места 	<p>проблеми;</p> <ul style="list-style-type: none"> Осигурени услуги, консултации и подкрепа на поне 20% от лицата с психични проблеми 	<p>множествени увреждания, ползващи социални услуги в общността – 113; Лица с физически увреждания, ползващи социални услуги в общността – 267; Община Вършец има подадено проектно предложение, чакащо одобрение за разкриване на ЦНСТ за лица с физически увреждания; Община Лом чака одобрението на проект за изграждане на защитено жилище за лица с психични разстройства, Община Монтана – защитено жилище за лица с психични проблеми</p>
<p>1.6. Създаване на социални услуги за подкрепа на социалната интеграция и реализация на младежи, маргинализирани лица, групи, безработни и хора със зависимости и/или, живеещи под прага на бедността</p>	<p>Мярка 1.6.1. Развиване на услуги за превенция и подкрепа за преодоляване на последните от рисково и зависимо поведение на младежи и възрастни</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разкрити 2 центъра за развитие на уязвими общности с общ капацитет 100 места; Продължаване дейността на 2 центъра за временно настаняване с общ капацитет 30 места; Реализиране на здравно-образователна работа с лица и семейства в риск, безработни и уязвими групи в ромските квартали от 11 здравни медиатори на територията на 3 общини от област Монтана 	<ul style="list-style-type: none"> Реализиране на пряка здравно-образователна и социално-психологическа работа сред 40% от уязвимите общности Осигурени възможности за временно настаняване и подкрепа за социална реинтеграция на 100-120 лица годишно; 	<p>Продължава дейността на 2 центъра за временно настаняване с общ капацитет 30 места;</p>

<p>1.7 Разширяване на мрежата от социални услуги за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора</p>	<p>Мярка 1.7.1. Създаване на комплекси от услуги за подкрепа на старите хора във всички общини в областта.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Увеличен с 30% капацитет на услугите Домашен социален патронаж , ДП, СА; Включени допълнителни дейности към патронажите за помощ в ежедневието на самотно живеещите стари хора; Разкрити 5 нови Дневни центъра за възрастни и стари хора във Вълчедръм, с. Замфирово, Брусарци, Вършец и Монтана с общ капацитет 115 места; Разкрит център за стари хора и възрастни с увреждания в гр.Монтана с капацитет 30 места; Продължаващи дейности на 4 Дневни центъра за стари хора (Монтана, Лом и Медковец); Разкрити 2 защитени жилища за стари хора в Монтана, с капацитет по 8 места 	<ul style="list-style-type: none"> Подобрени услуги в домашна среда за 20% от старите хора – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент; Осигурени дневни и почасови грижи, консултации и подкрепа за поне 300 стари хора годишно в област Монтана; Осигурена резидентна грижа на 16 стари хора 	<p>Във всички населени места на областта нуждаещите се са обслужвани от Домашен социален патронаж.</p>
<p>2.1. Разработване на планове за закриване/трансформиране на всички специализирани институции на територията на областта</p>	<p>Мярка 2.1.1 Разработване на планове за закриване/трансформация на специализираните институции за деца</p> <p>Мярка 2.1.2. Разработване на планове за подобряване на качеството на грижа в специализираните институции за възрастни и стари хора</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разработени и приети 5 плана за закриване и трансформиране на СИ за деца; Създадени 4 общински работни групи за СИ за деца; Осъществена актуализация на мерките в съответствие с индивидуалните оценки на настанените в СИ деца. Приети планове за подобряване на качеството на грижа в СИ за възрастни и стари хора 	<ul style="list-style-type: none"> Постигнато съгласие на заинтересованите страни и споделена визия за политиките и подходите за деинституционализация на децата / лицата с увреждания в СИ; 	<p>В ход са дейностите по ОПРР за проект „Преструктуриране на домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г.“ и ОПРЧР за проект „ЛОСОКА: семейство“, чиято крайна цел е закриването на ДМСГД в Монтана. В ход е и преструктурирането на ДДМУИ - Берковица</p>

<p>2.2. Настаняване на децата от специализирани институции в различни форми на семейна грижа</p>	<p>Мярка 2.2.1 Осигуряване на семейна среда за поне 50% деца от институции чрез реинтеграция в биологичното или разширено семейство и настаняване в алтернативни семейства, като близки или роднини, приемни семейства и осиновителни семейства.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществени дейности от СИ, ОЗД и ЦОП за възстановяване на контактите на децата от СИ с биологичните семейства; • Брой деца от СИ реинтегрирани в биологичните и разширените семейства • Брой деца от СИ изведени в приемни семейства 	<ul style="list-style-type: none"> • Поетапно намаляване на броя на децата, настанени в СИ с 20% годишно; • Осигурена семейна среда за поне 50% от децата в СИ • Очакваният брой / дялът на различните форми на грижа зависят от заключението в индивидуалните оценки на децата от СИ) 	<p>За общини Монтана, Якимово и Бойчиновци Брой деца, изведени от СИ и реинтегрирани или настанени в алтернативна грижа през 2012г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реинтегрирани в биологично семейство - 7 • Настанени в семейство на близки и роднини - няма • Настанени в приемно семейство - 14 • Осиновени - 16 • ЦНСТ - 3
<p>2.3. Създаване на нови социални услуги от резидентен тип със среда близка до семейната, за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда. Подобряване качеството на съществуващите услуги от резидентен тип</p>	<p>Мярка 2.3.1. Осигуряване на среда близка до семейната за деца, лишени от родителска грижа – Центрове за настаняване от семеен тип (ЦНСТ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурена резидентна грижа в съществуващите 3 ЦНСТ за 39 деца; • Изградени 2 нови ЦНСТ за деца с увреждания (с общ капацитет 30) • Изградени 9 нови ЦНСТ за клинично здрави деца (с общ капацитет 63 места) 	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурена резидентна грижа в близка до семейната среда (ЦНСТ) за 16 деца с увреждания от СИ, които не могат да бъдат изведени в семейна среда • Осигурена резидентна грижа в близка до семейната среда (ЦНСТ) за 63 деца 	<p>Изградени 2 нови ЦНСТ-а в гр. Лом и гр. Монтана с общ капацитет 22 места..</p>
<p>2.4. Закриване и трансформация на съществуващите специализирани институции за деца.</p>	<p>Мярка 2.4.1. Трансформиране на ДМСГД – Монтана Мярка 2.4.2. Трансформиране на ДДЛРГ – с. Г. Дамяново. Мярка 2.4.3. Трансформиране на ДДЛРГ – гр. Берковица. Мярка 2.4.4. Трансформиране на ДДЛРГ – гр. Лом. Мярка 2.4.5. Закриване на</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Закрити и трансформирани 5 СИ за деца • Действащ Дневен център за 30 деца в ДМСГД, преобразуван в самостоятелна услуга; • Разкрит Център за ранна интервенция при трансформирането на ДМСГД; • Разкрит Комплекс от социални услуги, включващ 3 ЦНСТ при закриването на 	<ul style="list-style-type: none"> • Закрити и трансформирани всички 5 СИ за деца в област Монтана; • Разкрити 9 нови социални услуги при закриването на СИ за деца в областта 	<p>Разкрит 1 ЦНСТ – гр. Лом - Намаляване броя на деца в специализираната институция – Дом за деца «Милосърдие»-гр.Лом и реформиране на социалното заведение, чрез предоставяне на нов тип алтернативни услуги в общността чрез извеждане на 10 деца на възраст от 3</p>

	ДДМУИ гр. Берковца	<ul style="list-style-type: none"> • ДДЛРГ с.г.Дамяново; • Разкрити 4 ЦНСТ в ДДЛРГ • Разкрит 1 ЦНСТ за деца с увреждания 		до 7 години в подобрени условия близки до домашна среда и подобряване качеството на грижа за деца, настанени в институцията и насърчаване на социалното им включване.
<p>2.5 Подпомагане на социалната интеграция на младежите, напускащи специализирани институции.</p>	<p>Мярка 2.5.1. Програми за социални умения на децата, настанени в СИ. Разкриване на наблюдавани жилища за адаптация към самостоятелен живот на младежи, напускащи СИ</p> <p>Мярка 2.5.2. Разкриване на защитени жилища за деца и младежи</p> <p>Мярка 2.5.3. Програми за социална и трудова интеграция на младежите, напуснали СИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разкрито 1 наблюдавани жилища за младежи, напускащи СИ; • Работещо 1 защитено жилище за 8 младежи с увреждания от СИ; • Разкриване на 1 защитено жилище за 8 младежи с увреждания от СИ; • Осъществени целеви мерки в поне 2 общини за подкрепа за социална интеграция на младежите след напускане на СИ 	<ul style="list-style-type: none"> • Изградени умения за самостоятелен живот след напускане на СИ за 20-30 младежи, настанявани в наблюдавано и защитено жилище. • Успешна социална интеграция и достъп до заетост на поне 40% от младежите, напуснали СИ и живеещи самостоятелно (за целия период) 	Изграден и функциониращ Център за младежи в риск и младежи, напускащи СИ – с. Боровци. Цел – подпомагане на соц. интеграция, професионално обучение, подготовка за самостоятелен живот и реализация на пазара на труда.
<p>2.6. Разкриване на социални услуги от резидентен тип със среда близка до домашната за хора с увреждания и стари хора</p>	<p>Мярка 2.6.1 Изграждане на резидентни услуги за стари хора</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разкрити 4 дома за стари хора разположени в различни общини от област Монтана; • Разкрити 2 защитени жилища за стари хора ; • Работещо 1 преходно жилище за възрастни с физически увреждания; • Осигурена услуга хоспис в три общини с териториален обхват цялата област Монтана 	<ul style="list-style-type: none"> • Създадени услуги – нов тип резидентна грижа в среда, близка до домашната за 105 стари хора; • Подобрени резидентни грижи за 270 стари хора и хора с увреждания; • Осигурена резидентна грижа за 24 стари хора 	Работещо 1 преходно жилище за възрастни с физически увреждания – гр. Монтана; Община Медковец е кандидатствала с проект пред СИФ, МТСП за разкриване на Дом за стари хора и ХУ, проектът чака одобрение
<p>2.7. Подобряване качеството на грижа в институциите за хора с увреждания и стари хора</p>	<p>Мярка 2.7.1. Подобряване качеството на материалната база и грижа в ДСХ на</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Преустроени и ремонтирани СИ за стари хора и възрастни с деменция (с общ капацитет 334 места); 	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрени битови условия за около 400 - 450 стари хора и възрастни с деменция, настанени 	Подобрени битови условия и повишено качество на обслужване чрез подмяна на персонала за 461

и трансформиране за предлагане на социални услуги в общността

територията на област Монтана
Мярка 2.7.2. Повишаване на качеството на предоставяните услуги в ДВД с. Добри Дол, община Лом и ДВД с.Бистрилица, община Берковица
Мярка 2.7.4. Повишаване на качеството на предоставяните услуги в ДВХФУ на територията на област Монтана
Мярка 2.7.5. Повишаване на качеството на предоставяните услуги в ДВХУИ на територията на област Монтана

- Подобрени условия и качествени услуги в СИ за хора с физически увреждания (с общ с капацитет 92 места)

в СИ

човека, настанени в:
ДСХ, с ОЛБ – гр. Берковица /150 места/
ДСХ, с. Владимирово /54 места/
ДСХ, с. Д. Дол /25места/
ДВД-с. Д. Дол /50м./
ДВД – с. Бистрилица/55м./
ДВХФУ – с. Г. Вереница /42 места/
ДВХФУ – с. Орсоя /50м./
ДВХУИ "Чучурката" – гр. Лом /35 места/

7. Общ преглед на напредъка в изпълнението на областната стратегия:

1) Накратко за ситуацията (промени на национално ниво с пряко въздействие върху изпълнението на стратегията, промени в областта)

В област Монтана, както в цялата страна се наблюдават процеси, характерни за периода на икономическа и социална криза. След обстоен анализ на изготвените анкетни карти, във връзка с мониторинга на изпълнението на Областната стратегия, могат да се обобщят тенденциите за територията на Област Монтана по следните показатели за периода 2010 – 2012г., както следва:

✓ Общ брой на населението

Във всички общини на територията на областта за периода 2010 – 2012г. има намаление на регистрираните лица, както по постоянен, така и по настоящ адрес.

✓ Население от 0 до 18г.

Намалява броят на децата и младежите на възраст от 0 до 18 години на територията на цялата област, като се наблюдава по-голям такъв спад в малките общини.

✓ Брой лица в пенсионна възраст

Намалява броят на лицата в пенсионна възраст, вследствие на завишената смъртност на тази група от населението.

✓ Етнически състав на населението

По данни от последното преброяване през 2011г. преобладаващата част от населението на областта е от български произход. В по-големите общини се наблюдава концентрация на големи групи лица от ромски произход, обособени по местоживеене в квартали, което пречи на процеса на интеграцията им. Незначителен е дяла на лицата, самоопределили се като турци и други етноси.

✓ Лица в неравностойно положение

- **Самотно живеещи** – такива лица има на територията на цялата област, като най-много са в общините Вършец – 1400, Монтана – 6374, Георги Дамяново – 637 лица.

Забележка: Не всички общини на територията на областта са дали данни по този наблюдаван показател.

- **Бездомни** – По данни от общинските администрации в гр. Лом има регистрирани 7 бездомни лица. В останалите общини няма такива.
- **Брой деца с увреждания** - Увеличава се техният брой – 2010 г. – 485 деца, 2011 г. – 528 деца, 2012 г. деца – 514. През наблюдавания период двойно са се увеличили подадените заявления от родители и настойници на такива деца за ползване на социални услуги в общността.

Не се наблюдава повишаване на броя на деца с увреждания, ползващи СУ в общността - 2010 г. – 154 деца, 2011 г. – 221 деца, 2012 г. – 150 деца.

- Брой деца със СОП

Като цяло се увеличава броя на децата със специални образователни потребности. Най-голям е техният брой в общините Лом, Монтана и Берковица. В останалите общини на територията на областта регистрираните случаи са единични. Успоредно с това през наблюдавания времеви период е увеличен и броят на ресурсните учители като цяло. В цялата област се увеличава броят на обхванатите деца на ресурсно подпомагане. Единични са регистрираните случаи, когато отпада нуждата от такова. За 2012 г. е 1 случай.

- Брой лица с увреждания

Увеличава се техният брой – 2010 г. – 13 701 лица, 2011 г. – 14 062 лица, 2012 г. – 14 675 лица. През наблюдавания период са намалели подадените заявления от лица с увреждания за ползване на социални услуги в общността. 2010 г. – 310 лица 2011 г. – 379 лица, 2012 г. – 351 лица. В резултат на това се наблюдава тенденция на задържане

на относително постоянно ниво на броя на лицата с увреждания, ползващи СУ в общността.

Забележка: Не всички ДСП на територията на областта са дали данни по този наблюдаван показател.

✓ **Брой деца, отпаднали от училище**

Наблюдава се стабилна тенденция за значително спадане на броя на децата, отпаднали от училище. Най-голям е техният брой за община Вълчедръм – 13. В същото време се увеличава значително броя на децата, при които съществува риск за отпадане от училище. Техният брой – 2010 г. – 82, 2011 г. – 121, а през 2012 г. – 124.

✓ **Брой деца с противообществени прояви**

През периода 2010-2012 г. като цяло се наблюдава тенденция на леко завишаване и задържане на високо ниво на броя деца с противообществени прояви. За 2010 г. те са – 218, за 2011 г. 243, за 2012 г. – 242 деца. Най-голям е броят на регистрирани деца с противообществени прояви в четири от по големите общини на областта – Монтана, Лом, Берковица и Вълчедръм.

✓ **Брой деца ползващи СИ**

През периода 2010 – 2012 г. не се наблюдава значително намаляване на броя на децата, отглеждани и възпитавани в СИ. По данни на петте ДСП през 2010 г. техният брой е 210 деца, през 2011 г – 191 деца, през 2012 г. - 194 деца.

По Проект „**Детство за всички**“ през ноември са изготвени 23 бр. оценки на деца от ДДМУИ, гр. Берковица. Във връзка с това са проведени 23 бр. конференции, на които не е присъствало нито едно от поканените семейства на оценяваните деца.

През ноември са извършени и 12 оценки на деца от ДМСГД - Монтана.

През месец декември са проведени 20 конференции на младежи и лица от ДДМУИ, гр. Берковица, които са оценявани /конференциите се провеждат месец, следващ направените оценки/. На 5 младежи са присъствали родителите.

През декември в ДМСГД – Монтана - оценени и проведени конференции на 12 деца с увреждания, навършили 3г.

Срокът за изготвяне на оценките най-вероятно ще бъде удължен, поради големия брой оценявани лица и поради включването на нови специалисти. Към края на 2012 г. няма биологични родители, проявили интерес за реинтегриране на децата си. От стартирането на Проекта само двама младежи, на 25 и 28 год., са реинтегрирани в собствени семейства.

Строителството на новите три ЦНСТ – та за настаняване на деца с увреждания се осъществява, както следва: Две от тях /в двора на Дневния Център и 12-та ЦДГ/ са покрити, поставена е дограма, санирани са. Към края на годината се поставят ВИК и ел. инсталации. Третото ЦНСТ е в застой, изкопани са само основите.

Проект „**ПОСОКА: семейство**“ – от 01.11.2012г. има сформиран МДЕ – състои се от 8 експерта - мултидисциплинарния екип – трима експерти от ДМСГД, двама от Община Монтана, един от РЗИ и двама от ОЗД – Монтана.

Посетени са 21 семейства, оценени са 21 деца, до 05.12.2012г. ще бъдат завършени окончателно оценките и предстои изготвяне на план за действие на всяко конкретно дете.

✓ **Брой деца, настанени в среда, близка до семейната**

Значително се увеличава броя на децата, настанени в среда близка до семейната и ползващи алтернативни на СИ социални услуги.

Деца настанени в семейството на близки и роднини - през 2010 г. техният брой е 193, през 2011 г. – 186, през 2012 г. - 214.

Деца, настанени в приемни семейства - през 2010 г. техният брой е 14, през 2011 г – 56, през 2012 г. - 95.

Осиновени деца - през 2010 г. техният брой е 13, през 2011 г – 13, през 2012 г. - 16.

По Проект „И аз имам семейство“ към края на годината са преминали през комисията по приемна грижа и са одобрени 9 семейства. От тях в едно семейство е настанено спешно новородено дете на 3 дни. През декември са проследени три напасвания на одобрени семейства с деца, оценени за приемна грижа. Предстои вписване на 5 семейства в регистъра по приемна грижа, след което ще се пристъпи към напасване с конкретни деца. През месец декември е финализирано и обучението на 6 нови кандидат-приемни семейства. През м. ноември са постъпили две нови заявления от кандидати за приемни родители.

Към края на годината има 24 входирани заявления от кандидат-приемни родители. 14 лица са преминали курс на обучение и са одобрени за професионални приемни родители.

Към декември по Проект „И аз имам семейство“ 8 деца са настанени в 7 приемни семейства – едно дете от РО на МБАЛ – Монтана, 1 дете с увреждане, четири деца на възраст между 2 и 4 години, едно дете на 11 и едно дете на 17 години.

Екипът по Приемна грижа не среща трудности при изпълнение целите на Проекта.

✓ **Брой лица, ползвачи СИ**

Наблюдава се тенденция на увеличаване на броя на лицата, настанени в СИ. Най-голям е дялът на лица с физически увреждания. След тях се нареждат лица с психични заболявания и умствена изостаналост, където и списъците на чакащи е най-голям.

✓ **Брой лица, обект на социално подпомагане**

Увеличава се като цяло броят им – през 2010 г. техният брой е 12 061 през 2011 г – 12 629, през 2012 г. – 12 918.

- 1) Какви нови услуги са разкрити и как продължава функционирането на съществуващите услуги.

На територията на област Монтана за предходната година няма открити нови социални услуги в общността.

Продължават да функционират с пълен капацитет следните услуги в общността за деца:

- ЦНСТ за деца от 7 до 14 г. с капацитет 15 места в с. Г. Геново, общ. Г. Дамяново
- ЦНСТ за деца до 18 г. с капацитет 15 места в гр. Берковица
- ЦНСТ „Нов дом – нов шанс“ за деца от 8 до 18г. с капацитет 9 места в гр. Лом
- ЦНСТ „За по-щастливо детство“ за деца от 3 до 7 г. с капацитет 12 места в гр. Лом – от м. май 2012 г. делегирана от държавата дейност
- ЦНСТ „Имам дом“ за деца от 3 до 7 г. с капацитет 10 места в гр. Монтана, от м. януари 2012 г. – делегирана от държавата дейност
- ДЦДМУУ – гр. Монтана с капацитет 36 места, за деца от 3 до 18 г.
- ЦОП – гр. Монтана
- Кризисен център - Монтана

Социални услуги за лица в общността:

- ДЦСХ – гр. Лом
- ЦВН – гр. Лом
- ЦСРИ – гр. Лом
- ДЦСХ - с. Ковачица
- ДЦСХ – с. Медковец
- ДЦВУУ – гр. Монтана за лица над 18 г. с капацитет 12 места
- ДЦСХ – гр. Монтана
- ЦВН – гр. Монтана
- ЦОП – гр. Монтана

Във всички общини на областта функционират с пълен капацитет Домашни социални патронажи.

В община Бойчиновци /с. Владимирово/ през месец февруари 2012 г. е открит Клуб на инвалида. Клубът предоставя възможности за социални контакти и организиране на различни социални дейности за хора с увреждания.

Предстоящо разкриване на услуги:

- Община Лом – одобрено проектно предложение – „Проект за социално включване” към МТСП с финансиране от Световната банка, за изграждане на Център за ранна интервенция на уврежданията, с капацитет 40 места.
- Община Монтана – подписан договор по ОП „Регионално развитие” за изграждане на:
  - ЦНСТ в гр. Монтана за деца с увреждания на възраст от 0 до 7 г.
  - ЦНСТ в гр. Монтана за клинично здрави деца на възраст от 3-10 г.
  - ЦНСТ в гр. Монтана за клинично здрави деца на възраст от 10-14 г.
  - ЦНСТ в гр. Монтана за клинично здрави деца на възраст от 14-18 г.

2) Оценка на степента на спазване на времевия график – закъснения и причини.

Стратегията за развитие на социалните услуги в област Монтана и плановете за развитие на общините не се изпълняват, както е предвидено, в частта си за разкриване на нови социални услуги, поради липса на финансиране от Републиканския бюджет. Няма развити или стартирали други социални услуги, които не са заложили предварително в горепосочения документ. Има възможност за разкриване на такива услуги във връзка със заявен интерес на 6 общини за включване в операция „Живот в общността” и 5 общини в операция „Помощ в Дома”.

3) Резултати и изводи от мониторинга:

- *Представяне на изводите от мониторинга за резултатите за онези услуги, заложили в стратегията, които са били обект на мониторинг;*

На основание Заповед № РД-22-6/07.02.2013 г. на областния управител беше сформиран екип за извършване на мониторинг и оценка на отделни социални услуги в област Монтана. Извършено е посещение на място и проведен мониторинг на социални услуги „Дом за възрастни хора с психични разстройства” – с. Говежда, община Георги Дамяново; Преходно жилище към ДВХФУ – с. Горна Вереница, община Монтана, „Дом за възрастни хора с деменция” - с. Бистрилица, община Берковица, „Дом за стари хора” – гр. Берковица, община Берковица.

- ✓ Резултати от извършен текущ мониторинг на Преходно жилище към ДВХФУ – с. Горна Вереница, община Монтана:

Капацитета на ПЖ е 8 места, към момента заети са 7 /3-ма мъже и 4 жени/, 4 стаи за по двама човека. Лицата се настаняват от ДВХФУ – с. Г. Вереница

ПЖ стартира през 2006г. по Проект на ФАР «Деинституционализация посредством предоставяне на социални услуги в общността за рисковите групи».

През 2009г. е направен ремонт на сградата по проект.

Към ПЖ има обособени кабинети за рехабилитация, трудотерапия, мед. кабинет, трапезария и хол.

На разположение на потребителите са 3 мед. сестри, които покриват 24-часово дежурство.

Всички потребители се обслужват от един личен лекар, който посещава ПЖ два пъти седмично, а при необходимост и извънредно. Всички прегледи и терапии се описват в ЛАК на потребителите, а профилактичните прегледи – в здравните им досиета.

Стоматолог идва само при нужда след повикване.

Плановите за здравни грижи се изготвят от мед. сестра, фелдшер и лекар при постъпването на лицето в ПЖ и при необходимост се актуализират.

Индивидуалните планове за работа се изготвят от социален работник до един месец от постъпване на лицето и на всеки шест месеца се прави оценка на плана и съответно корекции или актуализиране.

Потребителите имат достъп до телевизия, вестници, книги, занимателни игри. Занимават се с плетене, шиене, изработване на мартеници, цветарство, културни мероприятия.

Препоръки от мониторинга:

- Работните планове за 2013г. да бъдат разработени по новите изисквания
- Да бъде изготвена програма за повишаване квалификацията на персонала, да се извършват ежегодни атестации
- Информационните брошури и Правилника за вътрешния ред да са съобразени с изискванията
- Процедурите и книгите за жалби да са на достъпно и видно за всички място
- Да се снесе стоматологичен статус на всички потребители и се изготви план за дентални услуги
- Да се проведат пожелание имунизации срещу грип.
  - ✓ Резултати от извършен текущ мониторинг на Дом за възрастни хора с психични разстройства с. Говежда:

Дом за възрастни хора с психични разстройства с. Говежда е разкрит през 2003 година. Капацитет: 70 места. Вид финансиране - държавно делегирана дейност. Ползватели на услугата - възрастни хора - мъже с психични разстройства, с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК и решение на съда за поставяне под ограничено или пълно запрещение. Брой ползватели за 2012 година: 70, като най-младият ползвател е на 21г, а най-възрастният – над 80 г. Към момента на мониторинга 1 потребител се води за избягал, 1 е в затвора и 1 е настанен в Карлуково.

Предоставяни услуги: постоянна медицинска грижа, терапия, информирание и обучение, групова работа. Общият брой на заетия персонал в институцията е 41 – директор, 1 ст. мед. сестра, 5 мед. сестри, 2 соц. работника, 3 трудотерапевти, 10 санитарни, касиер, счетоводител, домакин, перач, готвач, 2 работника кухня, 4 огняри, 3 охрана. На граждански договор е нает психиатър от Враца, който посещава Дома един път седмично и при нужда. Личен лекар от с. Говежда обслужва всички настанени.

В институцията има изготвени и се поддържат здравни и социални досиета на ползвателите. Има изготвен план за медицински профилактични прегледи за настоящата календарна година.

Храната се калкулира от ст. мед. сестра. На потребителите се предлага 5 дни в седмицата месо, един ден – риба и един ден – постна храна.

Плануван е ремонт на 12 бунгала. Дома има спешна нужда от професионални перални машини. За целта е разработен проект за финансиране от община Г. Дамяново на стойност 30 000 лв.

Организиран са групи по интереси – градинарство, лична и битова хигиена, дребни технически ремонти.

Мониторинга на институцията обхваща наличната документация, водена от екипа и административното ръководство. Прегледани са част от задължителните регистри и досиета на потребители. Социалните работници оформят досиетата на потребителите.

Документацията поетапно се подменя съгласно изискванията на актуалната наредба и предписанията на инспектората на АСП от последната проверка на институцията.

✓ Резултати от извършен текущ мониторинг на ДСХОЛБ – гр. Берковица:

ДСХ е открит през 1979г. Капацитетът му е 150 места, които са постоянно заети. Към момента има около 50 молби на чакащи за настаняване.

По щат персоналът наброява 66 човека. Две длъжности към момента са незаети, поради липса на рехабилитатори в населеното място.

30 от потребителите са диабетици, на които се осигуряват две допълнителни хранения извън менюто на останалите настанени. Дневните калкулации за храна се изготвят от старша медицинска сестра. Ръководството на институцията успява да осигури месо и пресни плодове през 6 дни от седмицата. Потребителите имат възможност да избират между два варианта на менюто.

В ОЛБ има потребители с тежки увреждания – инсулт и други, което налага подпомагането им по време на хранене от обслужващият персонал.

Институцията разполага с оборудван стоматологичен кабинет, консумативите, за който годишно възлизат на около 2 000лв. Здравното обслужване е осигурено от двама лекари на щат, а също така е предоставена и възможността потребителите да запазят личните си общопрактикуващи лекари. Медикаментите на потребителите се дават според назначенията от медицинския персонал, за което се води документация. Санитарните консумативи като памперси се закупуват със средства на домакущите.

На потребителите на услугата е предоставена добра възможност за осъществяване на лични и социални контакти. Организирант се кратки екскурзии, празнуване на рождени дни на всеки три месеца.

Трудотерапията на домакущите се извършва от 6 бр. щатни трудотерапевти. Организирант са групи по интереси в различни направления - ръкоделие, музикотерапия, градинарство и овощарство, читателски клуб, театрална и певческа група.

Мониторингът на институцията обхваща наличната документация, водена от екипа и административното ръководство. Прегледани са част от задължителните регистри и досиета на потребители, намиращи се към момента в ДСХ.

Трима щатни социални работници оформят досиетата на потребителите. Документацията поетапно се подменя съгласно изискванията на актуалната наредба и предписанията на инспектората на АСП от последната проверка на институцията.

Препоръки от мониторинга:

- Да се снесе стоматологичен статус на всички потребители и се изготви план за дентални услуги.
- Да се проведат пожелание имунизации срещу грип.
- Да се проведат по предварително изготвен план профилактични прегледи от личните лекари на всички потребители на институцията.

След приключване на посещения на място, попълване на информационните карти и обобщаване на информацията, могат да се направят следните **изводи**:

- В Област Монтана функционират 43 на брой социални услуги /държавно-делегирана дейност/ – от тях 14 са специализирани институции, 9 са услуги в общността, 9 са услуги от резидентен тип, 11 са домашен социален патронаж /общинска дейност/.
- Доставчици на социалните услуги са основно общините. Единствената подчинена на МЗ специализирана институция, с изграден, но не функциониращ към момента в нея Дневен център е ДМСГД-Монтана. Една услуга в общността се управлява от НПО – Център за младежи в риск – с. Боровци, община Берковица.

- Повечето услуги на територията на областта функционират в рамките на критериите и стандартите за предоставяне на съответната услуга, без да се опитват да полагат усилия за въвеждане на иновации или нови методи на работа, които не са регламентирани с нормативен документ.
- В Област Монтана няма социални услуги, които да не работят на пълен капацитет и да не покриват изцяло нуждите и потребностите на рисковите групи, за които са предвидени.
- Специализираните институции на територията на областта са запълнени като капацитет, но в управлението и функционирането им липсват иновации – ръководителите и екипите, работещи в тях спазват критериите и стандартите за предоставяне на услугата, но не търсят начини да променят стереотипите, което да доведе до въвеждане на добри практики.
- Ефективни са социалните услуги в общността, които се предоставят предимно в областния град. В някои общини няма разкрити никакви социални услуги, с изключение на Домашен социален патронаж.

Община Монтана:

- ДЦДМУУ
- ДЦВУУ
- Дневен център за стари хора
- Център за временно настаняване
- Преходно жилище за възрастни хора с физически увреждания

Община Лом

- Дневен център за стари хора
- Център за временно настаняване
- Център за социална рехабилитация и интеграция
- Дневен център за стари хора – с. Ковачица

Община Берковица

- ЦНСТ за младежи от ДДЛРГ
- Защитено жилище за лица с умствена изостаналост

Община Г. Дамяново

- ЦНСТ за деца от 7 до 14 години

Община Медковец

- Дневен център за стари хора
- На територията на област Монтана има само една социална услуга, която е предоставена за управление на НПО. Това е и една от основните причини за малкия брой идентифицирани добри практики.
- Наблюдава се нужда от услуги в общността, свързани с превенция към различни рискови групи – превенция на изоставянето, превенция на отклоняващо се поведение, превенция на отпадане от училище. На територията на областта функционира само един ЦОП с капацитет 60 места, което е крайно недостатъчно при идентифицираните нужди на потребителите.
- Във всички СИ на територията на областта значително са подобрени социално-битовите условия. Извършени са частични ремонти на покриви, подменени са дограми, ремонтирани са санитарни възли.
- На територията на почти всички общини от областта функционират клубове на пенсионера. Освен тях във всички населени места работят читалища, които заедно с пенсионерските клубове изпълняват много социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора. Услуги в общността, изградени в малки населени места, където населението е застаряващо и услуги от типа Дневен център за възрастни не изпълняват реално функциите, за които са създадени.

- Въпреки националната стратегия за деинституционализация, към момента за почти всички СИ за възрастни на територията на областта продължава да има списъци с чакащи за настаняване. Особено много са чакащите за ДВХПР-с Говежда, община Георги Дамяново.

- **Добри практики.**

Област	Държавно делегирани дейности			Други услуги	
	Услуги в общността			Общински дейности	Смесени и други услуги
Добри практики на областно ниво	КСУ ЦОП	-	КСУ – КрЦ		
Община Монтана	ЦОП		Кризисен център		
Община Монтана	ДЦДМУУ, ДЦВУУ				
ОБЩО	2	-	-	-	-

Четирите социални услуги, които са идентифицирани от областните координатори по Проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище в две добри практики, са единствените на територията на областта и са добре известни сред обществеността.

По инициатива на Британската неправителствена организация „Надежда и домове за децата” /НДД/ и със заповед № РД-22-67/15.11.2012 г. на Областния управител на област Монтана, се създаде **Областен координационен механизъм по деинституционализация** за област Монтана, за да бъде осигурена ефективна координация и взаимодействие на ангажираните институции при изпълнението на политиката за деинституционализация на децата, настанени в ДМСГД Монтана.

Координационният механизъм по деинституционализация е разработен в изпълнение на проект „Стратегическа деинституционализация и реформа на грижите за деца от 0 до 3 години” на Британската неправителствена организация „Надежда и домове за децата” /НДД/, който е подкрепящ на проект „Посока - семейство” на Министерство на здравеопазването /МЗ/ и е в контекста на Националната стратегия за детето 2008-2018 г.

Въпреки факта, че ОКМД е създаден към края на 2012 г., до края на годината членовете му са се събирали на 3 работни срещи.

От средата на м. септември към РДСП е сформирана Областна комисия по приемна грижа.

8. Препоръки.

- С оглед констатираната необходимост от услуги в общността, свързани с превенция към различни рискови групи – превенция на изоставянето, превенция на отклоняващо се поведение, превенция на отпадане от училище и др., е необходимо разкриването на ЦОП и по-конкретно в общините Лом и Берковица;
- За задоволяване на потребностите от социално включване и рехабилитация на децата с увреждания от общините Вършец и Берковица се препоръчва разкриването на Дневен център и ЦСРИ в община Вършец, като се предвиди възможността за мобилност на услугата за обхващане на целевите групи от двете общини;

- Да продължат дейностите по извеждането на децата, настанени в специализирани институции и настаняването им в среда, близка до семейната – осиновяване, настанени в семейство на близки и роднини, приемна грижа или като крайна мярка, настаняването им в ЦНСТ;

След обстоен преглед на резултати от изготвени формуляри за оценка на потребностите на лицата от целевите групи по операция „Живот в общността“ (лица с физически увреждания, лица с психични разстройства, лица с умствена изостаналост и лица, навършващи 18г., напускащи институции за отглеждане и възпитание) и обобщения по тях, областните координатори по Проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище са извели следните препоръки:

От единадесетте общини на територията на Област Монтана се идентифицират конкретни населени места за разкриване на нови социални услуги, както следва:

Община Монтана:

1.1. Разкриване на Защитено жилище за лица с психични разстройства.

1.2. Увеличаване капацитета на съществуващия ДЦВУУ.

Мотиви

- На територията на общината са оценени едно лице с физически увреждания, 1 лице с умствена изостаналост и 3 лица с психични разстройства;
- Община Монтана разполага и е в готовност да предостави подходящ сграден фонд за нуждите на операция „Живот в общността“, който не се нуждае от ремонт;
- На територията на общината има добре развита мрежа от съпътстващи услуги;
- Общината разполага с квалифициран човешки ресурс, необходим за разкриване на новата социална услуга и разширяване на вече съществуващата;
- Общинското ръководство е мотивирано и изразява готовност да се включи в операция „Живот в общността“;
- Разкриването на услугата „Защитено жилище за лица с психични разстройства“ е предвидено в областната стратегия на област Монтана;
- За увеличаване капацитета на ДЦВУУ е направено писмено предложение към АСП.

Община Лом:

2.1. Разкриване на Защитено жилище за лица с психични разстройства.

Мотиви

- На територията на общината са оценени най-голям брой лица от целевата група 9 лица;
- Община Лом разполага и е в готовност да предостави подходящ сграден фонд за нуждите на операция „Живот в общността“;
- На територията на общината има добре развита мрежа от съпътстващи услуги;
- Общината разполага с достатъчен и квалифициран човешки ресурс, необходим за разкриване на новата социална услуга;
- Общинското ръководство е мотивирано и изразява готовност да се включи в операция „Живот в общността“;
- Разкриването на услугата „Защитено жилище за лица с психични разстройства“ е планирано в областната стратегия на Област Монтана и в общинската стратегия на община Лом.

Община Вършец:

3.1. Разкриване на ЦНСТ за лица с физически увреждания

Мотиви

- Гр. Вършец е населено място с уникални климатични и балнеоложки дадености, които биха способствали за предоставянето на качествени и ефективни социални услуги за лицата с физически увреждания;
- На територията на общината няма оценени лица от целевата група, но с разкриването на ЦНСТ за хора с физически увреждания в гр. Вършец, би могло да се обхванат нуждаещите се на територията на област Монтана, които към момента са 13 на брой;
- Община Вършец разполага и е в готовност да предостави подходящ сграден фонд за нуждите на операция „Живот в общността“, който се нуждае от минимален ремонт;
- На територията на общината има добре развита мрежа от съпътстващи услуги;
- Общината разполага с квалифициран човешки ресурс /включително рехабилитатори, кинезитерапевти, физиотерапевти/, необходим за разкриване на новата социална услуга;
- Общинското ръководство е мотивирано и изразява готовност да се включи в операция „Живот в общността“;
- **Разкриването на услугата ЦНСТ за хора с физически увреждания, позиционирана в Община Вършец, не е залегнало в областната стратегия на област Монтана. Препоръчва се стратегията да бъде актуализирана.**

Община Чипровци:

4.1. Разкриване на ЦНСТ за лица с психични разстройства

Мотиви

- На територията на общината има 2 оценени лица от целевата група. Разкриването на ЦНСТ за лица с психични разстройства, би могло да обхване нуждаещите се от този тип услуга на територията на област Монтана;
- Липсата на социални услуги за лицата с психични разстройства на територията на област Монтана ги лишава от подкрепа, наблюдение и обгрижване, от социална интеграция. Нуждаещите се от подобен вид услуги лица са обречени на социална изолация, което е сериозен психологичен проблем за тях и техните близки;
- Община Чипровци разполага и е в готовност да предостави подходящ сграден фонд за нуждите на операция „Живот в общността“, който се нуждае от минимален ремонт;
- На територията на общината има добре развита мрежа от съпътстващи услуги;
- Общинското ръководство е мотивирано и изразява готовност да се включи в операция „Живот в общността“;
- В областната стратегия е предвидено изграждането на 2 бр. защитени жилища за лица с психични разстройства на територията на община Чипровци с капацитет 2 x 10 места. Едно от жилищата е предвидено за лица, изведени от ДВХПР – с. Говежда, общ. Г. Дамяново. Фокус на услугата е предоставянето на подслон и ежедневни грижи, изграждане на умения за самостоятелен живот, социални, здравни и образователни услуги в зависимост от нуждите на потребителите.
- Предвид близостта на ДВХПР - с. Говежда, община Г. Дамяново, чиито капацитет е запълнен, а чакащите за настаняване там са към 70 лица, ново разкритата услуга би могла да поеме изведените от там лица.

Препоръчва се в с. Превала, община Чипровци да бъде разкрита услугата ЦНСТ или Защитено жилище за възрастни хора с психични разстройства.

- **Разкриването на услугата ЦНСТ за лица с психични разстройства, позиционирана в с. Превала, община Чипровци, не е предвидено в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Монтана. Предвидено е разкриването на две Защитени жилища за лица с психични разстройства. Необходимо е стратегията да бъде актуализирана.**

Община Вълчедръм:

5.1. Разкриване на ЦСРИ

Мотиви

- Въпреки че на територията на общината няма оценени лица от целевата група, разкриването на ЦСРИ би могло да обхване нуждаещите се от съседните общини, както и настанените лица в ДВХСУ – гр. Вълчедръм;
- Към момента ДВХСУ е единствената специализирана институция на територията на община Вълчедръм, функционираща с пълен капацитет. Лицата, настанени в Дома, са изолирани от околната среда, няма нужните специалисти, които да бъдат в полза на потребителите за преодоляване на социалната изолация. Необходимо е настанените лица със сетивни увреждания да ползват почасови социални услуги извън институцията, което да допринесе за интеграцията им, да разнообрази ежедневието им и да им подпомогне за изграждането на социални умения и контакти;
- Община Вълчедръм разполага и е в готовност да предостави подходящ сграден фонд за нуждите на операция „Живот в общността“ в с. Мокреш, който се нуждае от минимален ремонт;
- На територията на общината има добре развита мрежа от съпътстващи услуги;
- Общинското ръководство е мотивирано и изразява готовност да се включи в операция „Живот в общността“;
- Разкриването на услугата ЦСРИ за лица с увреждания, позиционирана в община Вълчедръм, е залегнало в областната стратегия на област Монтана.

В процеса на изготвяне на оценките и обобщаване на информацията от тях, се наблюдава голяма динамика по отношение броя лица в отделните целеви групи по Проекта. Една част от оценените лица са променили нагласите си по отношение на желанието си за намиране на място на живот в резидентен тип услуга. Друга част са влошили здравословното си състояние, от което следва промяна в нуждите им от конкретна интензивност и продължителност на услугите, които биха желали да получат.

Всичко това дава основание да се препоръча разкриването на горепосочените социални услуги в идентифицираните населени места на територията на област Монтана, въпреки че за някои от тях към момента няма достатъчен брой оценени лица, които да запълнят на 100% капацитета им.

- След преглед на анкетните карти, използвани в процеса на намиране на информация за целите на мониторинга се установи, че ползвателите на ДЦВУУ, гр. Монтана са над капацитета с 2 места и има списък на чакащи. В тази връзка и с оглед на наличието на подходящи условия като персонал и материална база, както и поради навършване на пълнолетие на част от ползвателите на ДЦДМУУ, гр. Монтана, се налага **увеличаването на капацитета на ДЦВУУ, гр. Монтана** с минимум 8 места.

С оглед на това, че **Общинските годишни планове за 2012 – 2013 г.**, разработени в изпълнение на чл. 366, ал. 4 от ППЗСП, са едни от основните инструменти (документи) на мониторинга, следва да се отбележи, че в същите има заложен социални услуги, които не са залегнали в Областната стратегия, което от своя страна налага **актуализацията** на последната. Такива услуги са, както следва:

- **Дневен център за възрастни хора, гр. Берковица**, разработване и кандидатстване за финансиране по ОП;
- **Здравен медиатор, община Брусарци**, разработване и кандидатстване за финансиране по ОП;
- **Клуб на хора с увреждания, с. Септемврийци, община Вълчедръм**, финансиране от общински бюджет;

- **ЦРСИ, с. Копиловци, община Георги Дамяново**, Разработване на проект и кандидатстване по ОП за ремонт на сграда и оборудване. Капацитет 20 места за деца и лица с различен тип увреждания; лица с различни заболявания, които ще ползват социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентирани, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване;
- **Хоспис**, медико-социална услуга за лица, нуждаещи се от продължително медицинско наблюдение, поддържащо лечение, специфични грижи за лица с хронични заболявания и медико-социални проблеми, рехабилитация, физиотерапия, **с. Георги Дамяново**, разработване и кандидатстване за финансиране по ОП;
- **Център за ранна интервенция на уврежданията, гр. Лом**. Социална услуга в общността по проект. Одобрено проектно предложение по „Проект за социално включване“ към МТСП с финансиране от Световна банка. Проектът цели превенция на социалното изключване и намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции в ранното детско развитие. Чрез подобряване на готовността на децата за включване в образователната система и подкрепата за формиране на родителски умения сред уязвимите групи родители, се цели да се ограничи и предаването на бедността между поколенията. Подпомагане на физическото и психическото здраве на децата от 0 до 7 год. от рискови групи в община.
- **Рехабилитационен център, с. Медковец**, оборудван с апаратура за рехабилитация и фитнес, общински бюджет;
- **Дневен център за стари хора, с. Расово, община Медковец**. Комплекс от дейности: предоставяне на храна; здравна профилактика; организиране на занимания по интереси; провеждане на беседи, дискусии; честване на рождени и именни дни; културни мероприятия, целящи подобряване качеството на живот и интегриране на самотно живеещите хора в обществото. Разработване и кандидатстване за финансиране по ОП;
- **Център за социална рехабилитация и интеграция, с. Железна, община Чипровци**. Разработване и кандидатстване с проект по Оперативна програма „Регионално развитие“ или по друга програма за ремонт и оборудване на сградата на бившата ДГ и училище в с. Железна за изграждане на ЦСРИ с капацитет 20 места. ЦСРИ ще бъде Комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентирани, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване;
- **Защитено жилище за лица с психични разстройства, с. Превала, община Чипровци**. Разработване и кандидатстване с проект по Оперативна програма „Регионално развитие“ или по друга програма за ремонт и оборудване на сградата на бившата ДГ в с. Превала за изграждане на Защитеното жилище с капацитет 6 места. Защитеното жилище е социална услуга за предоставяне на подслон и ежедневни грижи, изграждане на умения за самостоятелен живот; социални, здравни, образователни и други услуги в зависимост от нуждите на потребителя.

Важно: Необходимо е при идентифицирана необходимост от страна на общините и направена актуализация на общинските стратегии, конкретните промени да бъдат своевременно предоставяни на ЗМО за отразяване им в Областната стратегия и нейната актуализация.

Използвани съкращения (абrevиатури)

АСП	Агенция за социално подпомагане
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
ДП	Домашен помощник
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено „Майка и бебе“
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РЗП	Регионално звено за подкрепа
РИО на МОМН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието, младежта и науката
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
РЦПНОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция